

Казки про мудрість

За потрібну плату

За потрібну плату Жив-був один пан. Багатий, та скупий. Поїде, бувало, кудись у гостину — сам їсть і п'є, а про свого візника 1 гадки не має. Тому-то ніхто довго не наймитував у скупого пана.

Аж ось знайшовся один хитрий парубок. Став працювати візником з такою умовою, аби той пан на його очах не їв і не пив. А коли хазяїн умову порушить, візник буде мати потрібну платню.

Зрадів скупий пан, що знайшов такого дурня. Адже він ніколи на очах у візника не їв і не пив: візник до нього завжди спиною сидить.

І от одного разу запросили пана до гостини. Поїхали звечора, бо дорога випала далека. А ніч така темна, хоч виколи око. Візник зупинив коней і сказав:

— Збилися ми з дороги... Не знаю, куди їхати!

— Який же ти у біса візник! — розсердився пан.

— Адить, і ви не знаєте дороги.

Довелося ночувати в лісі. Розпріг наймит коней, пустив на обіч пасти. А сам ладить собі гостину: мав із собою наймит жарену гусятину. Витяг харчі, взяв з воза соломи, постелив собі збоку та й уплітає гусака. А скупий пан харчів з дому не брав — адже в гості їхав! Глянув голодним вовком на візника й питає:

— А що ти там жуєш?..

— Що ж нам жувати, пане? — одказує візник. — Жую суху соломку!

«Тьху! — скривився пан. — Мужик, як та худобина!..» Промучився отак пан до ранку. Другого дня знову почали блукати. Уже надходив вечір, а з лісу на дорогу не виберуться. Довелося ще на одну нічку зупинитися у лісі. Ліг візник під воза і далі уплітає свого гусака, аж за вухами лящить. А пан сидить і обома руками держиться за живіт. Вже другий день і рісочки у роті не мав. Дивився пан на парубка і не витримував: — А що ти там жуєш?..

— Що ж нам жувати? — зітхав візник. — Знову кляту соломку жує!

— Може... може, і мені даси? — просить пан.

— Що ви, паночку? Невже просту соломку ви будете їсти?.. Ліпше я вам сінця пошукаю...

— Доки ти його знайдеш, я тут одубію.

— Тоді прошу красної..

Візник дав панові соломи, а сам затулив рота, щоб не розреготатися.

Взявся пан за їжу. Жує соломку, аж очі вирячив з натуги, а проковтнути все ж ніяк не може.

— У тебе, — каже візникові, — мабуть, воляче горло — таку погань їси!

А візник уже регоче, аж за черево береться...

Промучився пан нічку. А на ранок так охляв, що парубок ледве довів його до воза.

Поїхали далі. Бачить візник, що з паном справи кепські, що ще, до лиха, справді дуба дасть, — зразу й дорожку вже знайшов.

Заїхали у якесь село. А пан плете ногами до першої ж хати. Забув і за умову: на очах у візника накинувся на хліб, який побачив на столі.

Отак провчив наймит жадібного пана. Щоправда не за дармо: взяв од нього потрібну платню.